

Майя Сидоренко

Узагальнювальний урок з
теми "Лексикологія. Фразеологія"

у формі інтерактивної
дидактичної гри

**"Подорож на острів
лексичних скарбів"**

6 клас НУШ. Дистанційна форма
навчання, синхронний режим

ОПИС РОЗРОБКИ

Прізвище, ім'я, по батькові автора розробки: Сидоренко Майя Володимирівна

Повна назва закладу освіти; посада: Обознівська гімназія з дошкільним підрозділом Глобинської міської ради; учитель української мови й літератури

Номінація: 1.1. Українська мова

Клас: 6 клас НУШ (Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.) (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Тема, з якої подається комплект матеріалів : ” Лексикологія. Фразеологія” (Групи слів за походженням та вживанням. Написання слів іншомовного походження. Фразеологізми)

Перелік ключових компетентностей, які будуть формуватися: навчання впродовж життя (організація власного навчального середовища, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі); вільне володіння державною мовою (вміння усно висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти); інформаційно-комунікаційна компетентність (здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях).

Базові поняття й терміни: лексикологія, фразеологізми, діалектизми, архаїзми, історизми, неологізми, пароніми, синоніми, антоніми, лексичні помилки

Цифрові інструменти\сервіси\ресурси: застосунок для створення та відтворення презентацій Microsoft PowerPoint

Використані джерела: шаблон слайдів узято на сайті <https://slidesmania.com> Безкоштовні творчі шаблони PowerPoint і теми Google Slides; зображення героїв «Гаррі Поттера» в стилі мультфільмів Pixar — <http://surl.li/xgdxnb>; руханка — <http://surl.li/ycudpn> ; Українська мова (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти / Олександр Авраменко. — К. : Грамота, 2018. — 208 с. : іл.; Заболотний О. В. Українська мова: підруч. для 6-го кл. закл. заг. серед. освіти / Олександр Заболотний, Віктор Заболотний. - Київ : Генеза, 2023. - 272 с. : іл.

ІНСТРУКЦІЯ (замість вступу)

Досить часто учнівство скаржаться на те, що навчальний процес є надскладним, а часом і нудним. Один зі способів зробити його цікавішим — гра. Щоб бути привабливою для учнів вона має містити такі елементи: винагороду, правила, видимість прогресу, емоційну складову, дію, складнощі. Застосування хоча б одного, а бажано декількох елементів, зробить урок більш жвавим й активним, запалить у школярів та школярок інтерес до навчального процесу та предмету. Тому для учнів й учениць 6 класу НУШ пропоную узагальнювальний урок з української мови у формі інтерактивної дидактичної гри за темою «Подорож на острів лексичних скарбів».

Ця гра дає змогу повторити знання з теми, але окрім цього, дарує гарний настрій від веселого проведення часу у відмінній компанії.

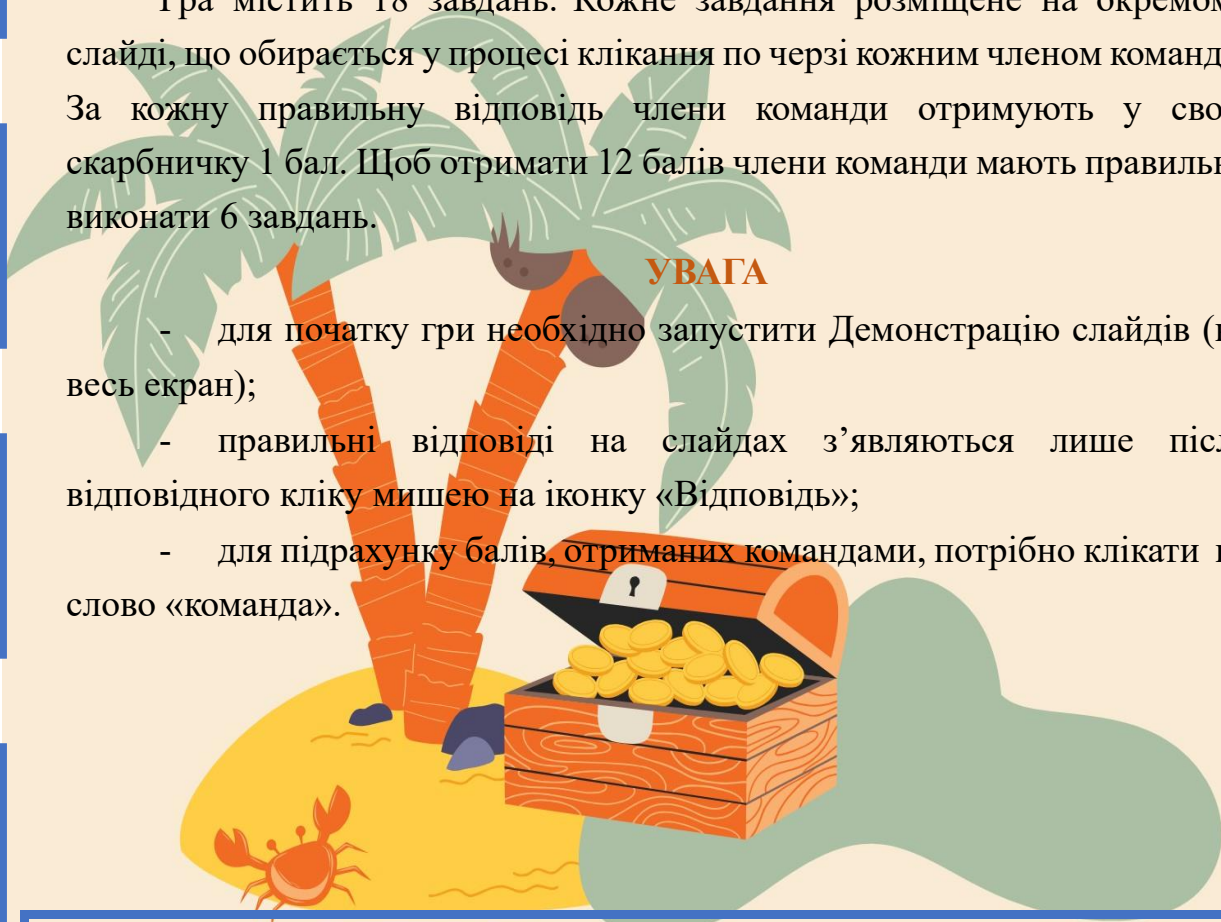
Згуртувавшись у команди (від 2 до 5 учасників), члени команд змагаються між собою, відповідають на запитання й вирішують завдання, які анонсує вчитель. Це все транслюється на екран для візуалізації.

Усі завдання представлено в одній презентації Microsoft PowerPoint. Формат гри дуже простий. Команди обирають запитання на карті подорожі, слухають запитання й відповідають на нього.

Гра містить 18 завдань. Кожне завдання розміщене на окремому слайді, що обирається у процесі клікання по черзі кожним членом команди. За кожну правильну відповідь члени команди отримують у свою скарбничку 1 бал. Щоб отримати 12 балів члени команди мають правильно виконати 6 завдань.

УВАГА

- для початку гри необхідно запустити Демонстрацію слайдів (на весь екран);
- правильні відповіді на слайдах з'являються лише після відповідного кліку мишею на іконку «Відповідь»;
- для підрахунку балів, отриманих командами, потрібно клікати на слово «команда».

Тема уроку: Подорож на острів лексичних скарбів: повторення та узагальнення знань з теми «Лексикологія. Фразеологія»

Мета уроку: повторити, узагальнити й закріпити знання, одержані під час вивчення теми «Лексикологія. Фразеологія»; удосконалювати практичні вміння та навички використовувати набуті знання; формувати доброзичливе ставлення до відповідей однокласників та особисту відповідальність за виконану роботу; вчитися застосовувати набуті знання в нестандартних ситуаціях.

Завдання для вчителя:

- узагальнити й систематизувати знання учнів з теми «Лексикологія. Фразеологія»;
- закріпити вміння учнів правильно вживати слова у своєму мовленні, знаходити мовленнєві помилки;
- розвивати увагу, уміння аналізувати, обґрунтовувати та міркувати.
- розвивати навички роботи з ПК;
- виховувати почуття відповідальності в роботі, упевненості в собі, самостійності, формувати навички самоконтролю.

Очікувані результати:

- учні знають та розуміють значення основних термінів розділу;
- пояснюють лексичне значення слова, поділ слів на власне українські й запозичені;
- розрізняють слова за походженням, активну й пасивну лексику;
- правильно пишуть іншомовні слова.

Обладнання: мультимедійна презентація, створена у програмі PowerPoint, програми для відеоконференції Skype, Zoom тощо.

Тип уроку: повторення та узагальнення знань.

ТЕРЕБІГ УРОКУ (ЗА СЛАЙДАМИ)

№ слайда	Текст
<p>Слайд 1 Ознайомлення темою уроку</p>	<p>3</p> <p>Доброго дня всім присутнім! Протягом 11 уроків ми з вами освоювали такий розділ мовознавства, як Лексикологія. Він надзвичайно важливий для вміння не лише правильно висловлювати свої думки, а й зробити наші висловлювання — усні чи письмові — цікавими й образно багатими. За цей час ми ознайомилися з новими лексичними поняттями, пояснювали лексичні значення слів, вчилися визначати слова власне українські й запозичені, розрізняти слова за походженням, визначати активну й пасивну лексику, правильно писати іншомовні слова.</p>
<p>Слайд 2 Очікування</p>	<p>І сьогодні, як результат закінчення вивчення теми «Лексика. Фразеологія», підіб'ємо підсумки, зробимо висновки та узагальнення, а окрім цього, весело проведемо час у дружній компанії, бо сьогодні у нас буде незвичайний урок «Подорож на острів лексичних скарбів»!</p>
<p>Слайд 3 Цілепокладання</p>	<p>Мета нашого уроку: повторити й закріпити знання, здобуті під час вивчення теми «ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ»;</p> <ul style="list-style-type: none"> - удосконалити практичні уміння та навички використовувати набуті знання; - доброзичливо ставитися до відповідей однокласників; - розвивати в собі особисту відповідальність за виконану роботу.

<p>Слайд 4</p> <p>Мотивація навчальної діяльності учнів</p>	<p>Тож запрошую вас, друзі, у захопливу подорож на пустельний острів, де знаходяться лексичні скарби... Але для початку перевіримо вашу кмітливість...</p>
<p>Слайд 5</p> <p>Організаційний момент</p>	<p>Сядьте зручно, налаштуйтеся на роботу і відгадайте декілька загадок-хитринок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кругом вода, а з питтям біда. 2. На ланцюжку він живе, корабель у морі стереже. 3. Де вода стоїть стовпом? 4. Якою хворобою на суші ніхто не хворіє? 5. Що станеться з шовковим червоним платком, якщо його на 5 хвилин опустити на морське дно? 6. Який вузол не можна розв'язати? 7. Найполосатіша сорочка - це?
<p>Слайд 6</p> <p>Створення психологічно комфортної атмосфери на уроці</p>	<p>Молодці, друзі! Тепер для успішної мандрівки вам потрібно згуртуватися в 2 команд, обрати ватажків і придумати назву ватаги. Однак потрібно пам'ятати найголовніше: подорож небезпечна, на морі будуть і хвилі, і рифи, тобто перешкоди, які подолати наодинці неможливо, тому будьте дружними, допомагайте одне одному та підтримуйте. Адже капітан один, без команди, неспроможний вести корабель. Тільки разом досягнете успіху. Згодні? Тож, скажіть подумки один одному слова підтримки й вирушаймо в подорож.</p> <p style="text-align: center;">А здійснити цю мандрівку нам допоможе гра!</p>
<p>Слайд 7</p>	<p>Ця гра подібна до настільної</p>

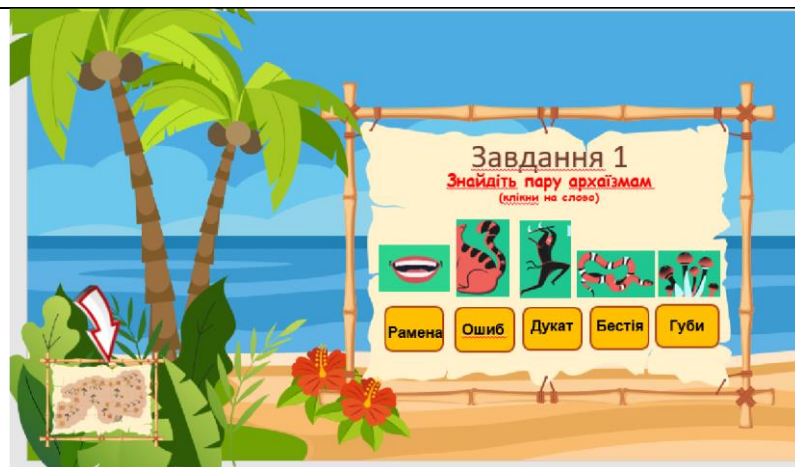
Ознайомлення з правилами гри

гри-бродилки. Знайдіть на карті завдання, клікніть на ньому правою клавішою миші та виконайте його. За кожне правильно виконане завдання команда отримуватиме 1 бал. Щоб отримати 12 балів кожна команда має правильно виконати шість завдань.

**Слайд 8
Старт гри**

**Слайд 9
Завдання 1 «Знайдіть пару архаїзмам»**

**Слайд 10,15
Завдання 2, 7
Відгадати фразеологізми за малюнками, пояснити їхнє значення**

<p><i>Слайд 11</i></p> <p><i>Завдання 3</i></p> <p><i>Розгадування ребусів</i></p>	
<p><i>Слайд 12</i></p> <p><i>Завдання 4</i></p> <p><i>Створення синонімічних рядів</i></p>	<p>Підібрати синоніми до слів, утворивши синонімічні ряди.</p> <p>Скаржитися -</p> <p>Веселий - Випадково</p> <p>-</p>
<p><i>Слайд 13</i></p> <p><i>Завдання 5</i></p> <p><i>«Знайди слово»</i></p>	
<p><i>Слайд 16</i></p> <p><i>Завдання 6</i></p> <p><i>Хвилинка уважності</i></p>	<p>Уважно роздивіться і порівняйте 2 малюнки.</p> <p>Знайдіть на них 6 відмінностей.</p> <p>Лівою кнопкою миші клацніть на ті деталі правого малюнку, яких немає на лівому малюнку, або вони відрізняються.</p> <p>Бажаю успіху!</p>
<p><i>Слайд 16</i></p> <p><i>Завдання 8</i></p> <p><i>«Чорна скринька»</i></p>	<p>У скриньці знаходиться символ нашого українського роду. Колись у сиву давнину вона пов'язувалася з народженням Всесвіту,</p>

	<p>вогненної трійці: Сонця, Місяця і Зорі.</p> <p>Тому і назву свою має від давньої назви Сонця – Коло. Що знаходиться у скриньці?</p>
<p>Слайд 17</p> <p>Вікторина</p>	<p>Дайте відповідь на запитання.</p> <p>Слово, що вживається лише в певній місцевості – це ...? Наведіть 2-3 приклади.</p>
<p>Слайд 18</p> <p>«Таємнича валіза»</p>	<p>Відгадайте, кому належить валіза за переліком слів, які в ній є.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чисельний, численний. 2. Унікальний, неповторний, винятковий, рідкісний. 3. Сонячний, дощовий.
<p>Слайд 19, 22</p> <p>Завдання 11, 14</p> <p>Редагування речень, що містять лексичні помилки</p>	<p>Гаррі являється самим гарним чаклуном...</p> <p>Ні, у нього халатне відношення до магії... Я хочу прийняти участь у слідуючих змаганнях магів!</p> <p>Треба, мабуть, замовити йому нову паличку на Aliexpress.</p>
<p>Слайд 20</p> <p>Завдання 12</p> <p>«Упізнай героя»</p>	<p>Про що йдеться?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Слова, що досить близькі за звучанням та написанням, але мають різні значення? 2. Як називаються слова, що однаково звучать та пишуться, але мають різне значення? 3. Розділ мовознавства, що вивчає словниковий склад мови?

Слайд 21
Завдання 13 «Знайди пару професійним словам»

Слайд 23
Руханка

Слайд 24
Завдання 16 За малюнком назвати іншомовне слово, пояснити його правопис

Слайд 25
Завдання 17
Правопис і, и в словах іншомовного походження

ч. .збургер 	т. .рам. .су
ч. .зкейк 	овочі-гр. .ль
ч. .пси 	капуч. .но
гр. .с. .ні 	брокол. .

<p>Слайд 26</p> <p>Завдання 18</p> <p>«Розсортувати» слова</p>	<p>«Розсортуйте» слова в сумки різних кольорів</p> <p>Лірник, хештег, космонавт, уста, тіктокер, престол, дрон, веретено, локдаун, гайдамака, лайфхак, щастя, князь, ректи, мисник, фейк.</p>
<p>Слайд 27</p> <p>Оцінювання</p>	<p>Це було наше остання завдання. Підрахуймо кількість балів, які отримали протягом нашої мандрівки!</p> <p>Усі ви сьогодні були активними, кмітливими, спритними. Тож усі ви маєте об'єднатися в одну команду – знавців мови, які багато знають про походження слів, уміють пояснювати їхнє лексичне значення, розрізняти слова за походженням, визначати активну й пасивну лексику, правильно писати іншомовні слова, а також завжди підтримують одне одного!</p>
<p>Слайд 28</p> <p>Рефлексія</p>	<p>Висловіть, будь ласка, своє ставлення до уроку та обґрунтуйте його.</p>
<p>Слайд 29</p> <p>Підсумок уроку</p> <p>Прикінцеве слово</p>	<p>Знаєш, неважливо, хто виграв у цій грі! Чому? Кожне маленьке досягнення – це вже твоя маленька вершина. Головне, щоб ти залишався у всьому людиною. Прагни до вдосконалення, навчайся щодня потроху, йди хоча б маленькими кроками вперед. І хай ці кроки будуть невеликими, та вони поступово приведуть тебе до досконалості... Попереду в нас ще багато цікавого... Бажаю тобі, друже, веселого настрою, продуктивного та мирного дня!</p>

